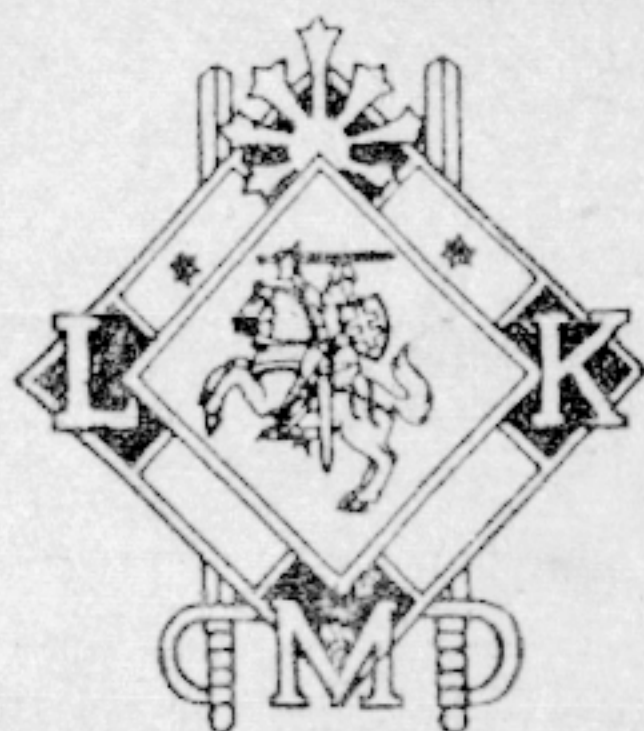

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA
KRAŠTO APSAUGOS MOKYKLA

Jonas Andriškevičius
Zenonas Kulys

KARININKO (VADO) DARBO SU ŽEMĖLAPIU
PAGRINDAI

Vilnius 1993

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA
KRAŠTO APSAUGOS MOKYKLA**

**Jonas Andriškevičius
Zenonas Kulys**

**KARININKO (VADO) DARBO SU ŽEMĖLAPIU
PAGRINDAI**

Mokymo priemonė

Vilnius 1993

Skiriama Krašto apsaugos mokyklos kariūnams ir klausytojams,
krašto apsaugos sistemos karininkams.

Krašto apsaugos mokykla

ANDRIŠKEVIČIUS Jonas

KULYS Zenonas

KARININKO (VADO) DARBO SU ŽEMĖLAPIU PAGRINDAI

Mokymo priemonė

Redagavo Z. Kutraitė

Pasirašyta spausdinti 1993 05 27. SL 1525. Formatas 60x84/16.

1,86 sal.sp.l., 1,5 apsk.l. Tiražas 500 egz. Užsakymas 376.

Leidybines paslaugas suteikė Valstybinis leidybos centras,

Salysės pr. 60, 2019 Vilnius.

Spausdino VU spaustuvė, Skapo 13, 2734 Vilnius.

0 Krašto apsaugos mokykla,
1993

Mokomosios
literatūros
fondas

ĮVADAS

Didesnio vieneto vadas ir jo štabas kasdien turi reikiamai informinti daug svarbių dokumentų. Net tokiuose padaliniuose, kaip būrys, kuopa, tvarkomi sudėtingi grafiniai dokumentai. Tik visiems suprantamų sutartinių ženklų ir trumpinimų dėka vadai supras vienas kitą, skaitydami rašytinius ir grafinius dokumentus. Pagal tam tikras taisykles užpildomi dokumentai leis teisingai grafiškai pavaizduoti susidariusią situaciją kautynių ir taikos metu.

1. PAGRINDINIAI REIKALAVIMAI RUOŠIANTIS DIRBTI SU ŽEMĖLAPIU

Topografinis žemėlapis, kuriame vadas sutartiniais ženklais ir trumpinimais pavaizduoja taktinę situaciją ir jos pasikeitimus, vadinamas vado darbo žemėlapiu.

Darbo žemėlapis yra pagrindinis ir neretai vienintelis dokumentas, kuris padeda vadui organizuoti kautynes ir joms vadovauti.

Vadas darbą su žemėlapiu pradeda jau gavęs uždavinį iš vyresniojo vado. Vėliau žemėlapis tampa pagrindiniu dokumentu, padedančiu įvertinti situaciją ir priimti sprendimą, numatyti ir duoti kovines užduotis pavaldiems padaliniams bei organizuoti tarpusavio sąveiką ir visapusišką aprūpinimą. Ir tik atskirais atvejais vadas turės galimybę dirbti toje vietovėje, kuri numatyta kautynėms organizuoti ir vesti. Bet ir tuomet jau patikslintą situaciją būtina parodyti žemėlapyje.

Vienas iš pagrindinių situacijos rodiklių yra duomenys apie priešą, kuriuos vadas renka iš daugelio šaltinių. Žemėlapyje parodoma priešo padėtis, veiksmų charakteris, dalinių (padalinių) numeracija, ugnies vienetų pozicijos, priemonių ugniavietės, vadovavimo ir sekimo punktų padėtis, inžineriniai įrenginiai ir kt.

Duomenys apie priešą pirmiausia žymimi patikrinti, po to nepatikrinti, nurodant atitinkamu ženklu.

Svarbus situacijos žinojimo elementas yra duomenys apie savas jėgas ir priemones. Aišku, šitų duomenų vadas visada turės daugiau negu apie priešą ir jie bus pakankamai išsamūs. Todėl būtina nepamiršti, kad grafiniuose dokumentuose reikia parodyti tik tuos duomenis, kurie reikalingi.

Vado darbo žemėlapis yra pagrindinis jo šaltinis įvertinti vietovę. Visapusiškai neišstudijavęs vietovės, vadas negali priimti teisingo sprendimo.

Duomenys apie kaimynus, jų realus išdėstymas ir vaizdinis veiksmų pobūdžio suvokimas leis vadui geriau suprasti jų uždavinius ir veiksmų derinimo detales.

Vado sukaupti ir grafiškai žemėlapyje išreikšti duomenys leidžia priimti pagrįstą sprendimą ir skirti užduotis pavaldiniams. Esant palankioms sąlygoms, visada reikia stengtis savo sprendimą ir užduotis patikslinti išvykus į vietovę, kurioje planuojami kovos veiksmai.

Darbo žemėlapio dėka vadas gali valdyti savo padalinius kautynių metu, skirti užduotis ugnies vienetams.

Darbo žemėlapis yra juridinis dokumentas, rodantis vado sprendimą, kautynių eigą ir rezultatus.

Darbo žemėlapiui keliami dideli reikalavimai. Jis turi būti vaizdas, jame turi būti pateikiami išsamūs ir tikslūs situacijos duomenys.

Praktika parodė, kad vado žemėlapyje reikia žymėti:
priešo sudėtį, padėtį, galimą veiksmų pobūdį - užduoties gilumoje, apimant ir sparnus (flangus);
savo padalinių sudėtį ir padėtį dviem pakopomis žemiau;
duomenis apie radiacinę, cheminę situaciją;
gautą iš vyresniojo vado užduotį;
padėtį ir užduotis, vykdomas kaimynų, iš jų ir esančių priešakyje, jų vadavietes;
skiriamąsias linijas;
vado žinioje esančių ugnies vienetų užduotis ir jų pozicijas (ugniavietes);
inžinerinių įrenginių vietas;
žygio maršrutus;
sekimo punktus, stebėjimo - komandavimo punktus (vadavietes).
Taip pat vyresniojo vado ir kaimynų vadavietes;
užnugarinio padalinių išdėstymo rajonus.

Reikia atminti, kad artilerijos vieneto vadas, kovinio ar materialinio - techninio aprūpinimo padalinio vadas savo darbo žemėlapyje nurodys jiems būdingus duomenis. Šie vadai savo dokumentuose turi parodyti tik tuos duomenis, kurie būtini jų darbui. Visas vado sumanymas išreiškiamas tik bendrais bruožais.

Šioms vadų kategorijoms, kurioms skiriama ši knygelė, darbo dokumentams labiausiai tinka 1:50000, 1:100000, 1:200000 mastelio žemėlapiai. (Čia ir toliau turima omenyje masteliai ir žemėlapiai, išleisti pagal Tarybų Sąjungos standartus). Atskirais atvejais, be abejo, vadas gali naudoti ir kitų mastelių žemėlapius.

2. DARBAS RUOŠIANT ŽEMĖLAPI

Į žemėlapijo paruošimo sampratą, dera įtraukti jo parinkimą, įvertinimą, klijavimą, sudėjimą ir ryškinimą.

Žemėlapijo parinkimas - tai jo mastelio nustatymas priklausomai nuo būsimų kautynių pobūdžio ir galimų kovinių užduočių. Todėl vadas prieš nusprendamas, kokio mastelio žemėlapi naudoti, turi žinoti būsimų veiksmų rajoną ir jų pobūdį. Jeigu reikalingi detalūs apskaičiavimai, būtina pasirinkti žemėlapi masteliu 1:50000 (50 m tikslumo). Žemėlapis masteliu 1:100000 labiau tinka didesnio padalinio kautynėms organizuoti ir vadovauti. Žygio planavimui galima naudoti 1:100000 arba 1:200000 mastelio žemėlapius.

Žemėlapijo įvertinimas atliekamas tam, kad parenkant atskirus jo lapus būtų galima patikrinti, kada jis išleistas (arba patikslintas), ar sutampa koordinacijų sistema, masteliai, žemėlapijo realumas. Įvertinant žemėlapi studijuojami ir grynai topografiniai ypatumai, jo kokybė. Apžiūredamas atskirus žemėlapijo lapus, vadas jau priartėja prie mastymo mastelio proporcijomis, o tai labai svarbu toliau išdėstant situaciją grafiškai.

Skirtingų metų laidos žemėlapiai dažnai būna nevienodo tikslumo, topografinis pagrindas ir sutartiniai ženklai gali skirtis. Todėl reikia stengtis parinkti vienų metų laidos žemėlapijo lapus, tuo labiau kad vadas, duodamas nurodymus žemėlapijo dėka, turi nurodyti, ir kokių metų laidos žemėlapiau jis naudojasi.

Žemėlapijo klijavimas dažniausiai beveik neišvengiamas, nes retai kada padalinio veiksmų arba interesų zona sutilps viename jo lape.

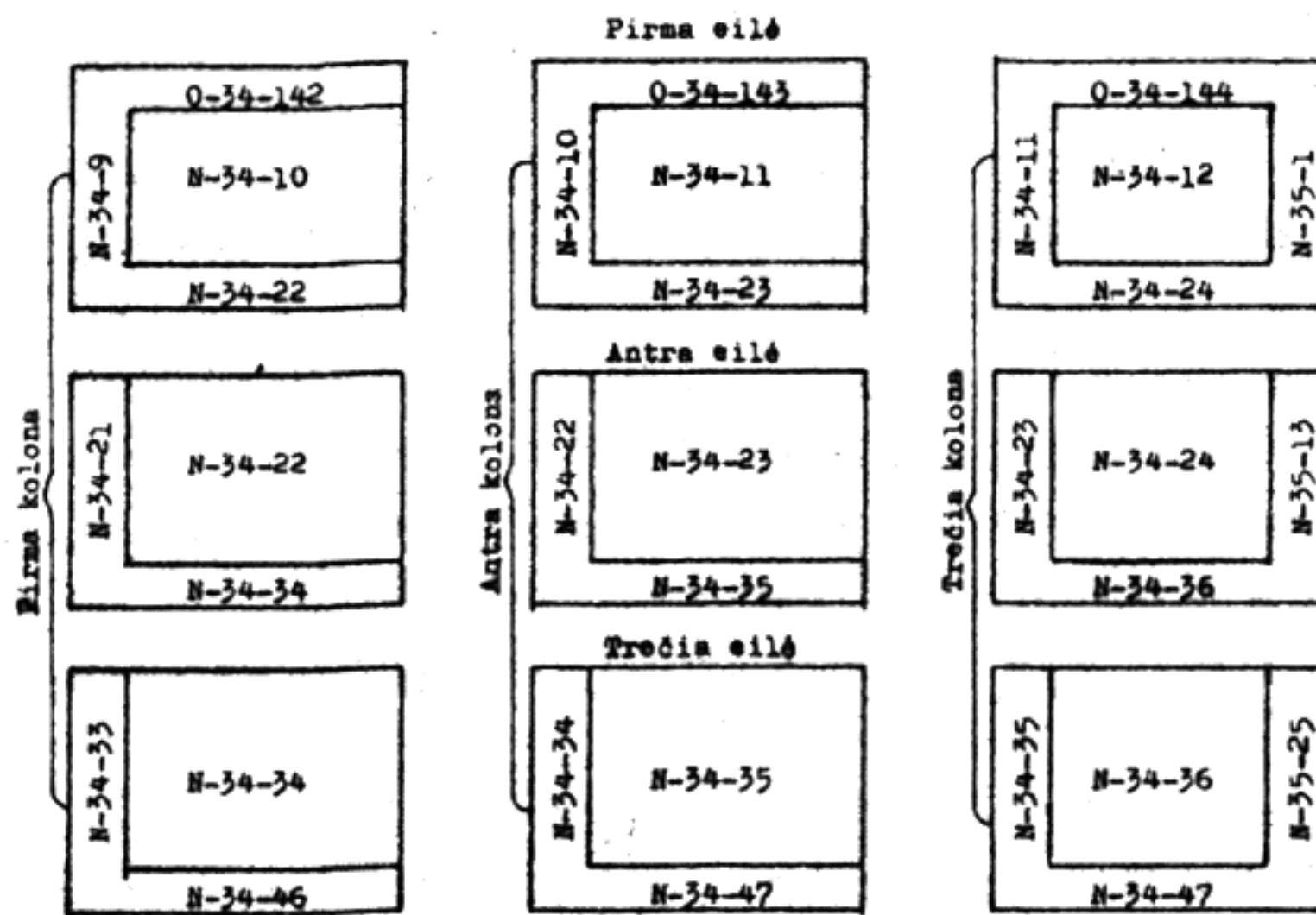
Tam, kad žemėlapijo lapai būtų teisingai suklijuoti, būtina juos išdėstyti ta tvarka, kokia bus klijuojama.

Jeigu žemėlapis nedidelis, galima paimti vieną iš jo lapų, pažiūrėti jo kaimyninių lapų numeraciją (nomenklatūrą) ir taip surinkti būtino dydžio žemėlapi. Kaimyninių lapų išdėstymas parodytas ant kiekvieno lapo rėmelio. Jeigu renkamas ir klijuojamas didelis žemėlapis, patogiau sudaryti būtinų lapų schemą. Svarbu turėti omeny, kad skirtingų mastelių žemėlapiau lapai numeruojami skirtingai (apie tai - topografijos vadovėliuose).

Prieš klijuojant atliekamas parengiamasis darbas. Tam būtina paruošti darbo vietą ir įrankius: aštrų peilį (skutimosi peiliuką), ne mažesnę kaip žemėlapijo lapas medinę lentelę, klijus (geriausia ne silikatinis), švarią skepetėlę.

Žemėlapijo klijavimo tvarka išdėstytus žemėlapijo lapus būtina

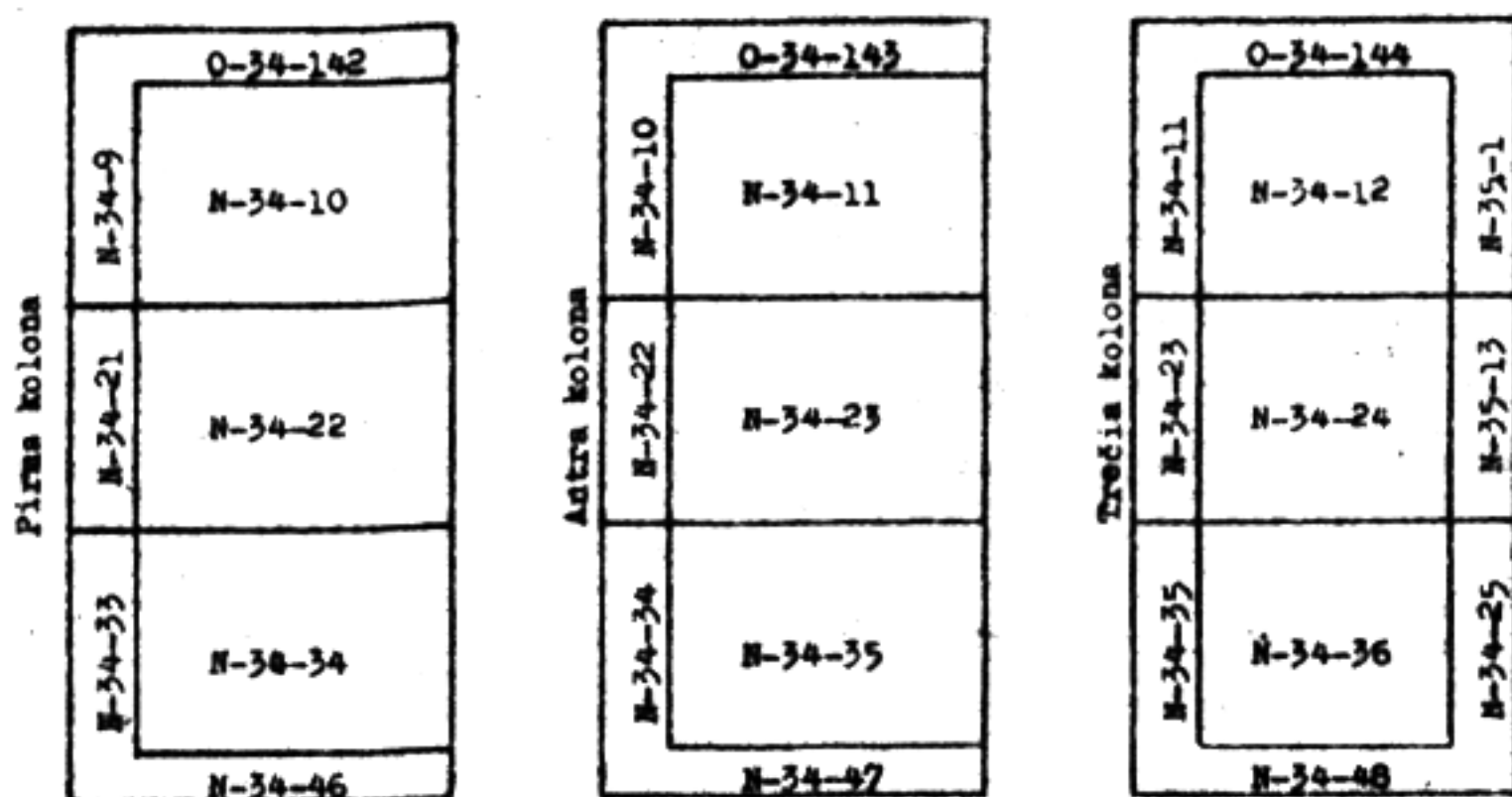
apipjauti taip, kad būtų patogų klijuoti ir po to su jais dirbti (1 pav.)

1 pav.

Nupjaunama dešinė (išskyrus kraštinius dešiniuosius lapus) t.y. rytinė, žemėlapių lapų pusė ir apatinė (išskyrus paskutinį), t.y. pietinė lapų pusė. Būtina nupjauti lygiai ta linija, kuria baigiasi lapo topografinis pagrindas. Tam lapas dedamas ant lygios medinės lentutės, ranka su peiliu turi remtis į stalą (lentelę). Peilis statomas smailiu kampu į jo judėjimo kryptį. Nukirpimui naudoti žirkles nepatartina, nes tai užima daugiau laiko ir mažina tikslumą.

Nupjovus nereikalingus žemėlapių kraštus, nustatyta tvarka lapai klijuojami. Klijavimą galima atlikti kolonomis arba eilėmis klijuojant vertikaliai (2 pav.).

2 pav.

2 lapas priklijuojamas prie apatinio, po to pirmas prie 2. Taip pat klijuojama antra, trečia kolona. Po to prie 3 kolonas klijuojama 2, prie 2 klijuojama 1. Klijuojant žemėlapių lapus reikia stengtis, kad topografinio pagrindo elementai (keliai, upės ir t.t.) sutaptų.

Žemėlapių klijavimui tinka visi klijai, galintys klijuoti popierių. Naudojantis silikatiniais klijais (dažniausiai pasitaikantys klijai ir mažiausiai šiam darbui tinkantys), reikia stengtis kuo mažiau klijais ištepti žemėlapių topografinį pagrindą, nes ant klijų negalima piešti flomasteriais ir labai blogai piešiama spalvotais pieštukais. Sukietėjus silikatiniam klijam, sudedant žemėlapis gali lūžti. Silikatiniais klijais suklijuotos vietos darosi trapios, aštrios ir gali žaloti rankas.

Žemėlapių sudėjimas. Žemėlapis sudedamas taip, kad būtų patogiau naudotis. Jeigu žemėlapiu naudojama pratybose klasėje, sudėtas žemėlapis turi būti ne didesnis už auditorinį stalą. Ruošiantis dirbti lauke, žemėlapis sudedamas pagal planšetės dydį. Ruošiantis žygiui, žemėlapis sudedamas išilgai maršruto. Dėl to, kad sudedant žemėlapių paprastai užlenkiami jo kraštai su koordinacijų tinklu, reikalingos koordinatės perkeliamos į būsimų veiksmų rajoną, neužgožiant topografinio pagrindo ir taktinės situacijos.

Bet kokiu atveju žemėlapių sudėjimas turi duoti galimybę:
patogiai laikyti jį planšetėje (ant stalo);
naudotis iki galo jo neišskleidžiant;
greitai surasti reikiamą rajoną;
išsaugoti jį nuo pernelyg greito susidėvėjimo.

Žemėlapių išryškėjimas yra svarbus žemėlapių paruošimo darbui etapas. Išryškėjimas skirtas palengvinti dirbančiam su žemėlapiu vadui orientuotis tarp topografinio pagrindo elementų. Ryškėjami tie vietovės ir topografiniai elementai, kurie, žinant būsimų veiksmų pobūdį, leistų išskirti juos iš mažiau reikšmingų.

Žemėlapis ryškėjamas, naudojant spalvotus pieštukus, sutartiniais ženklais ir trumpiniais. Ryškėjama taip, kad papildomomis spalvomis ir užrašais nebūtų paslėpti svarbūs topografinio pagrindo ženklai.

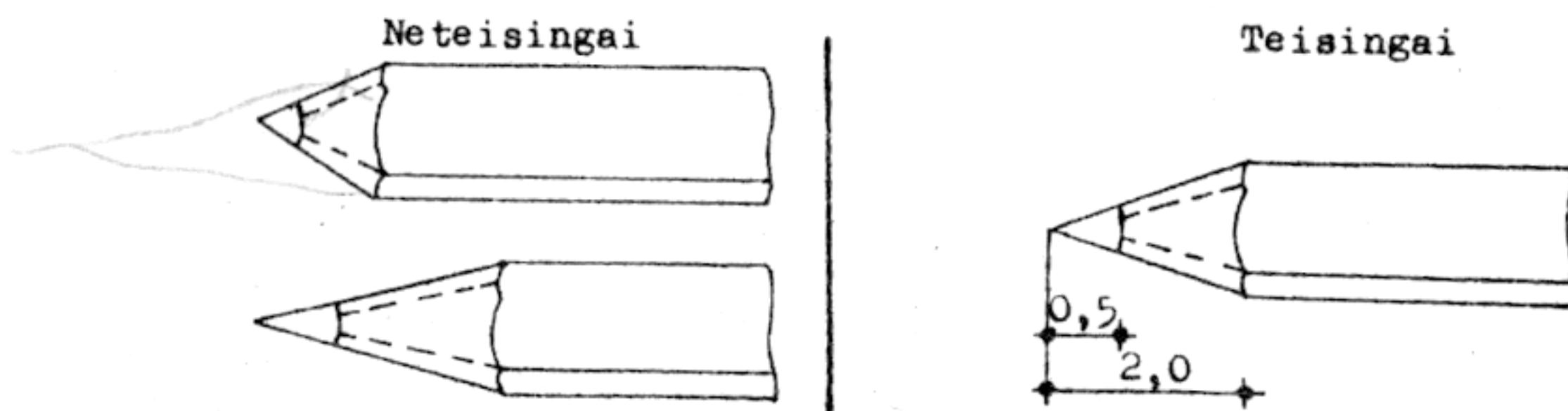
Baigiant ruošti žemėlapių, skirtą vado darbui, reikia atlikti tarnybinius užrašus. Kaip ir bet kurį dokumentą, vadas darbo žemėlapių pasirašo.

3. PAGRINDINĖS DARBO SU ŽEMĖLAPIU TAISYKLĖS

Darbo įrankiai. Kaip rodo praktika, vadas dažniausiai turi ribotą laiką ne tik sprendimui priimti, bet ir jį grafiškai išreikšti. Todėl šiam darbui būtina ruoštis iš anksto ir būtiniausias reikmenis nuolat laikyti paruoštus.

Planšetė gali būti standartinė (vado krepšys) arba pagaminta specialiai tik darbui su žemėlapiu. Ji daroma iš faneros arba presuoto kartono ir gali būti 30x40 cm dydžio. Svarbiausia, kad būtų tvirtas ir lygus pagrindas po žemėlapiu.

Spalvoti pieštukai parenkami tokio kietumo, kad atitiktų darbo sąlygas. Kietesni naudojami sausesniu ir šiltesniu oru, minkštesni - drėgnesniu oru. Jie turi būti reikiamai nudrožti ir užaštrinti. Drožiama iš priešingo pieštuką apibūdinančių užrašų galo (3 pav.).

3 pav.

Darbui lauko sąlygomis būtina paruošti nors po du vienodos spalvos pieštukus (dažniausiai naudojamos spalvos - mėlynos, raudonos, juodos - galima padrožti iš abiejų galų).

Liniuotė pasirenkama pagal galimybes. Patogiausia naudotis milimetrinėmis peršviečiamomis liniuotėmis su iš anksto paruoštais sutartiniais ženklais ir kitomis geometrinėmis figūromis.

Vadas (viršininkas) savo darbo žemėlapią tvarko pats. Kaip jau buvo sakyta anksčiau, kiekvienas karininkas savo žemėlapyje parodo tik tuos duomenis, kurie jam būtini pagal einamas pareigas. Taigi darbo žemėlapis skiriamas naudotis tiems asmenims, kurie jį tvarko. Tačiau tai neduoda teisės žemėlapyje situaciją išdėstyti tik jam pačiam suprantamais ženklais ir trumpinimais, nesilaikant bendrųjų taisyklių. Šiuolaikinėmis sąlygomis neretai žemėlapijo kopija gali būti perduodama į aukštesnį arba žemesnį štabą kopijavimo technika arba fototelegrafu. Todėl žemėlapis tvarkomas taip, kad ir kiti karininkai, reikalui esant, galėtų jį skaityti.

Tam naudojami sutartiniai ženklai. Sutartiniai ženklai - tai

savotiška kariškių kalba, sukurta kariniais statutais ir nurodymais. Ji gali būti tobulinama, papildoma naujomis sampratomis. Bet kuriuo atveju ženklai turi būti žymimi aiškiai ir ryškiai, kad būtų galima jų prasmę suprasti tik vienareikšmiškai.

Sutartiniai ženklai, parodantys situaciją ir padėtį ir savo kariuomenės, ir priešų - vienodi. Jie žymimi žemėlapyje (schemoje) priklausomai nuo veiksmų pobūdžio ir krypties.

Dokumentuose, žemėlapiuose, schemose kariuomenės vietai žymėti, esamiems ar planuojamiems veiksams parodyti vartojami sutartiniai taktikos ženklai.

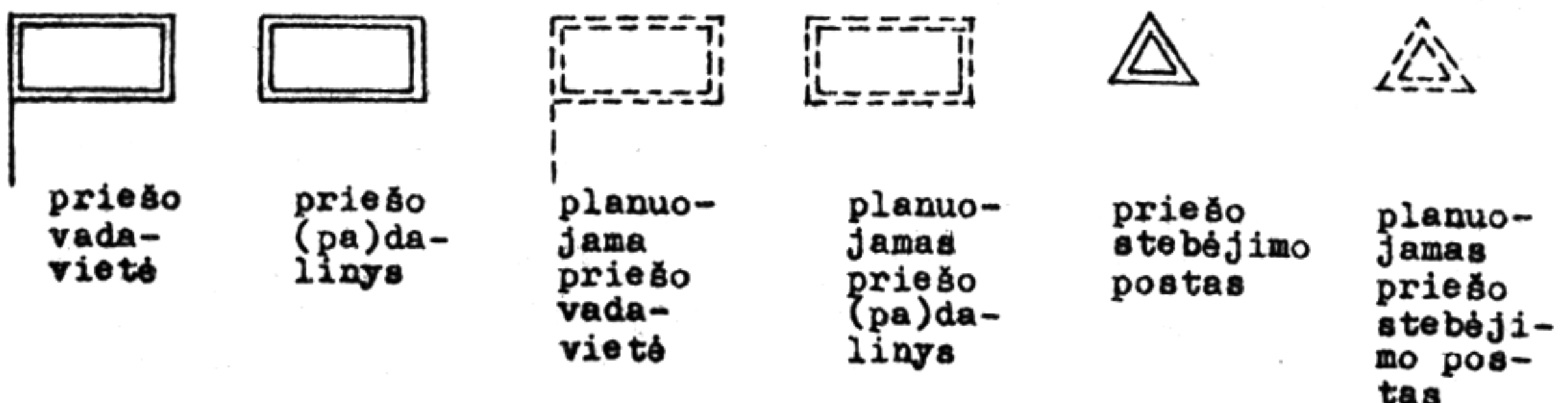
Šiais ženklais žymima: kariuomenės ir tarnybų rūšys bei tipai; padaliniai, daliniai, junginiai ir jų vadavietės; stebėjimo postai ir organai; ginkluotė, technika; inžinerinės užtvartos ir įrenginiai; kovos ir intendantinio aprūpinimo organai; kariuomenės padėtis, kovos veiksmai bei uždaviniai ir kiti duomenys.

NATO šalių karinėse pajėgose sutartiniai ženklai, žymintys savo ir sąjungininkų kariuomenę, braižomi mėlyna spalva, priešų kariuomenę - raudona arba oranžine spalva, užkrėsti rajonai - geltona spalva, savo ir priešų užtvartos - žalia spalva, aiškinamieji užrašai rašomi pagrindinio ženklo spalva.

Rusijos karinės formuotės, jų uždaviniai ir veiksmai žymimi raudona spalva, išskyrus raketinius, artilerijos, priešlėktuvinės apsaugos ir spec. dalinius, kurie žymimi juoda spalva. Aiškinamieji užrašai rašomi juoda spalva, išskyrus užrašus apie priešą, kurie yra mėlynos spalvos.

Jeigu naudojama tik viena spalva, tai ženklai, žymintys priešą tiek NATO šalių, tiek Rusijos karinėse pajėgose, braižomi dviem linijom.

Pvz.:

NATO karinių pajėgų sutartiniai taktikos ženklai klasifikuojami į šias grupes;

1. Kariuomenės formuočių lygmens ženklai.

2. Kariuomenės rūšių ženklai.
3. Kariuomenės tipų ženklai.
4. Pareigūnų ženklai.
5. Ginkluotės ir kovos technikos ženklai.
6. Atsiribojimo linijų, rajonų ir ruožų ženklai.
7. Pozicijų, taikinių, ugnies rūšių ženklai.
8. Inžinerinių užtvarų ženklai.
9. Kovos veiksmų ženklai.

Rusijos kariuomenėje sutartiniai taktikos ženklai klasifikuojami taip:

1. Vadavietės (štabai) ir ryšių priemonės.
2. Ginkluotė ir technika.
3. Kariuomenės veiksmai ir uždaviniai.
4. Kautynių aprūpinimas.

Lietuvos kariuomenėje aprobuoti ir Ginkluotųjų pajėgų štabo pritarti NATO šalių karinėse pajėgose vartojami sutartiniai taktikos ženklai, kurių spalvos atitinkamai parodytos 1 lentelėje.

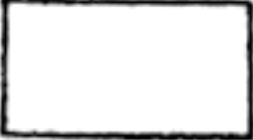

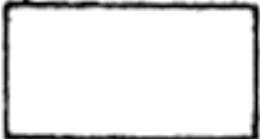

1 lentelė

Objektai	Sutartinių taktikos ženklų (užrašų) spalva		
	Lietuvos kariuomenėje	Karinės pajėgos	
		NATO šalių	Rusijos
Savo ir sąjungininkų kariuomenė	mėlyna	mėlyna	raudona (juoda)
Priešo kariuomenė	raudona (oranžinė)	raudona (oranžinė)	mėlyna
Užkrėsti rajonai	geltona	geltona	geltona
Užtvaros	mėlyna	žalia	juoda
Klaidingi rajonai, objektai, veiksmai	ruda		žalia
Užrašai	juoda	pagal pagrindinio ženklo spalvą	juoda, prieš objektams - mėlyna

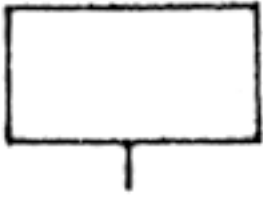
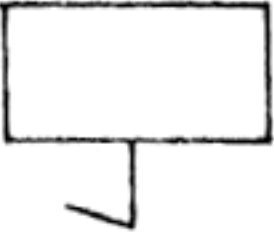
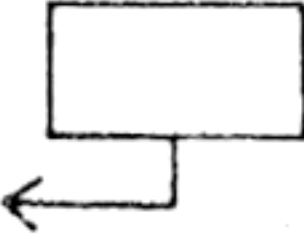
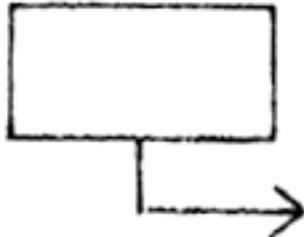
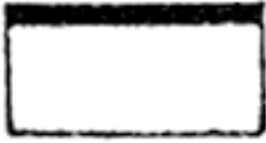
4. PAGRINDINIAI SUTARTINIAI ŽENKLAI

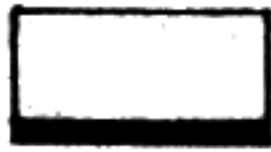
Pagrindiniai sutartiniai ženklai, kaip pradiniai grafiniai vienetai, vartojami sudarant taktikos ženklą.

Pagrindiniai sutartinio ženklo elementai yra šie:

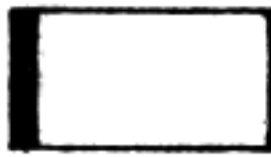
				
		- junginys, (pa)daliny		
esantys	planuojami			
		- stebėjimo postas		
		- tiekimo ir intendantinis objektas		
		- pareigūnas (karys)		
	- - -	- ginkluotė		

Pagrindiniai sutartiniai ženklai konkretizuojami papildomais elementais, pvz.:

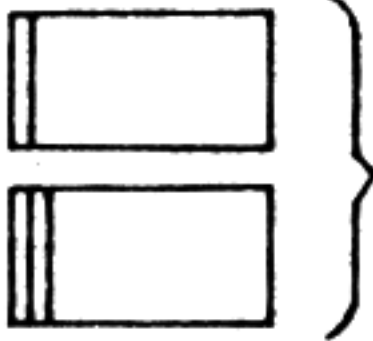
		- brūkšnelio apatinė dalis nurodo karinės formuotės tikslią vietą žemėlapyje
		- rodyklės nurodo karinės formuotės judėjimo kryptį
		- storesnė viršūnės stačiakampio kraštinė reiškia, kad tai yra štabo padalinys

- storesnė apatinė stačiakampio kraštinė reiškia, kad tai yra intendantinis padalinys

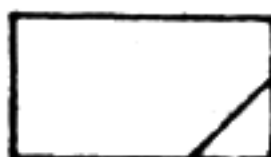
- storesnė kairioji stačiakampio kraštinė reiškia, kad tai yra mišrios organizacinės struktūros formuotė (pvz., mišrus artilerijos pulkas)

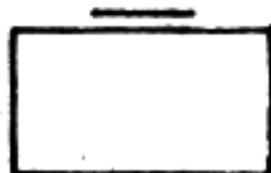
- dviguba ir triguba stačiakampio kairioji kraštinė reiškia, kad tai atitinkamai vidutinioji ir sunkioji formuotės

- užtušuotas trikampis dešiniajame apatiniame stačiakampio kampe reiškia, kad tai galima visiškios mobilizacijos formuotė

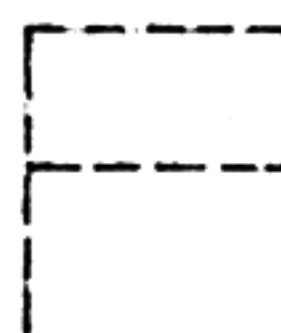
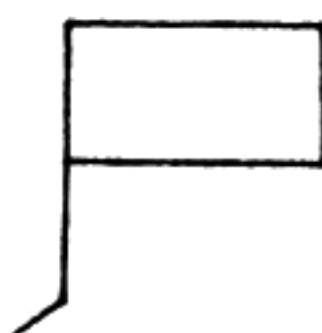
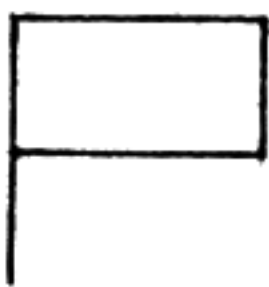

- neužtušuotas trikampis dešiniajame apatiniame stačiakampio kampe reiškia, kad tai galima nevisiškos (dalinės) mobilizacijos formuotė

- linija virš viršutinės stačiakampio kraštinės reiškia, kad tai yra teritorinė karinė formuotė.

Visų dalinių vadavietės (štabai) žymimi stačiakampiu, kurio į apačią pratęsta kraštinė rodo jų tikslia vietą žemėlapyje, pvz.:

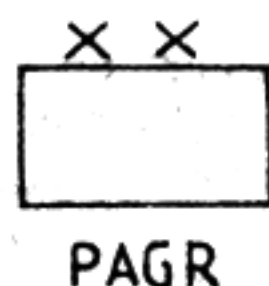
(planuojama)

Vadavietės pagal savo reikšmę ir svarbą gali būti suskirstytos į:

2 lentelė

Visas pavadinimas	Sutrumpintas užrašas
Pagrindinė	PAGR
Mobili	MOB
Taikos laiku	TAIKOS
Pastovi	PAST
Užnugario	UŽN
Rezervinė	REZ

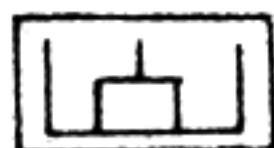
Tada prie vadavietės sutartinio ženklo bus rašomas sutrumpintas pavadinimas pagal jos reikšmę ir charakterį, pvz.:

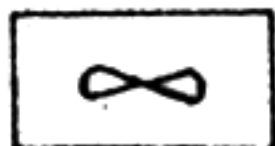
skaityti

- pagrindinė divizijos vadavietė

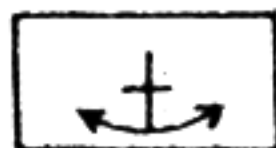
Kariuomenės rūšių ženklai

- sausumos kariuomenė

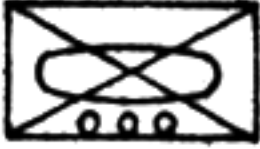
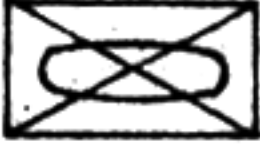

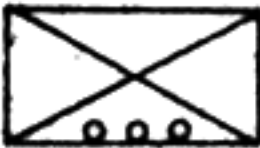
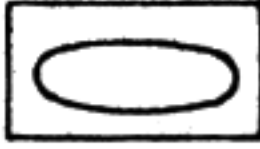

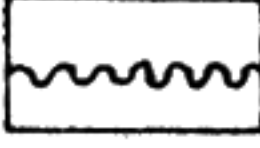
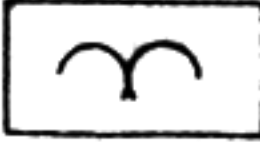

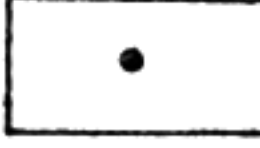
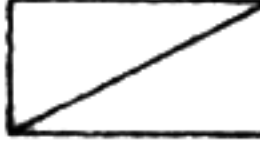
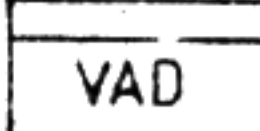

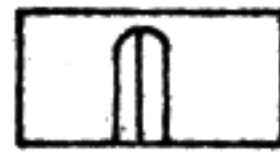
- karo aviacija

- karo jūrų laivynas

Kariuomenės tipų ženklai

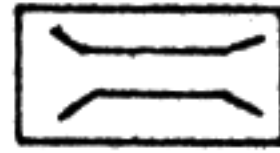
	- pėstininkų formuotė
	- motošaulių formuotė (ratinė)
	- motošaulių formuotė (vikšrinė)
	- pėstininkų formuotė (su plaukiojančiais šarvuočiais)
	- pėstininkų formuotė (su automobiliais)
	- tankų formuotė
	- prieštankinė formuotė
	- amfibijų formuotė
	- oro transporto formuotė
	- oro desanto formuotė
	- artilerijos formuotė
	- žvalgybos formuotė
	- vadavietės aprūpinimo formuotė

- raketinė formuotė

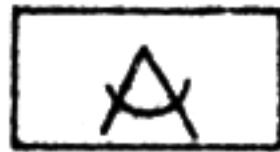
- ryšių formuotė (ryšiai)

- tiltų formuotė (tiltai)

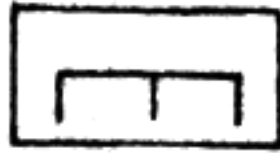
- bepilotinės žvalgybos formuotė

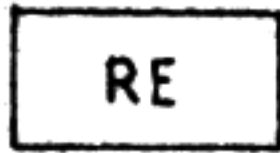
- topografijos formuotė (topografija)

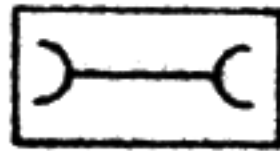
- kovinio aprūpinimo formuotė

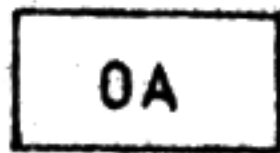
- inžinerinė formuotė

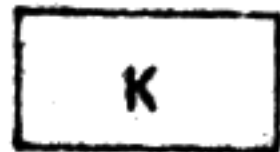
- radioelektroninė formuotė

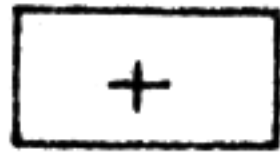
- remonto formuotė

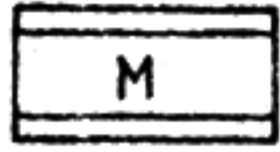
- objektų apsaugos formuotė

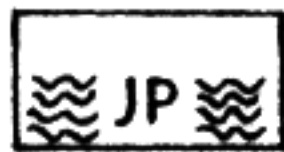
- komendantūros formuotė

- medicinos formuotė

- mokomoji formuotė; mokymo įstaiga

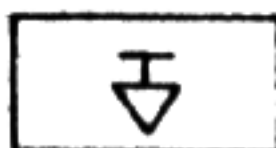
- jūrų pėstininkų formuotė

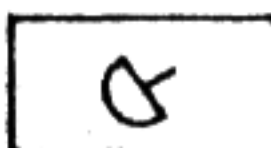
- transporto ir tiekimo formuotė

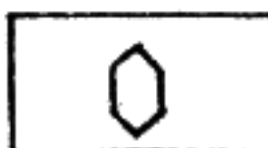
- meteorologinė formuotė

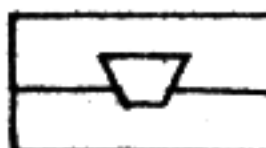
- darbo resursai (formuotė)

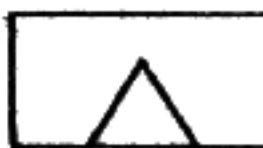
- elektroninės žvalgybos formuotė

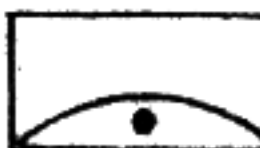
- cheminė formuotė

- garso žvalgybos formuotė

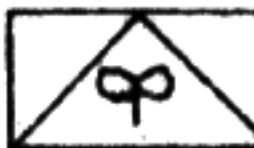
- kalnų formuotė

- oro apsaugos formuotė (artilėrija)

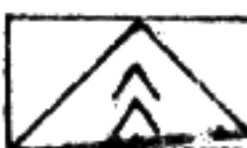
- oro apsaugos formuotė (raketos)

- prieštankinių sraigtasparnių formuotė

- prieštankinių raketų formuotė

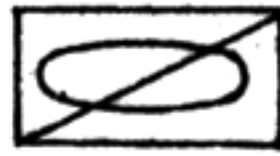
- prieštankinių užtvarų formuotė (granatsv.)

Mokomosios
literatūros¹⁷
fondas

- šarvuota artilerijos formuotė

- šarvuotos žvalgybos formuotė

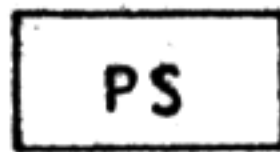
- pasienio formuotė (VSAT formuotė)

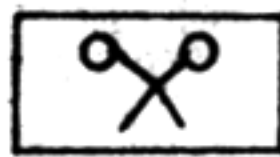
- dujotiekis

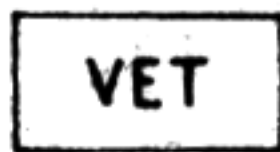
- pašto (kurjerinė) formuotė (tarnyba)

- personalo skyrius (kadrai)

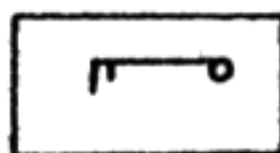
- BBC formuotė (branduolinė, biologinė, cheminė), (užterštumas)

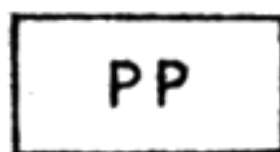
- veterinarija

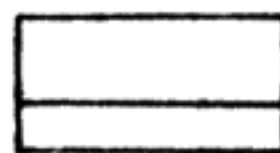
- mokesčiai (finansai)

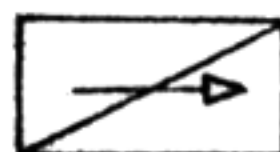
- kvartermeisteris

- papildymas (papildoma formuotė)

- tiekimo (aprūpinimo) formuotė

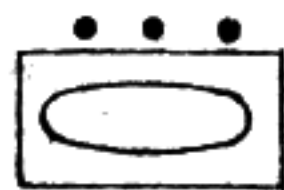
- tolina (giluminė) žvalgyba

Kariuomenės formuočių lygmens ženklai-rodyklės

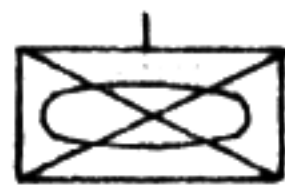
Kariuomenės formuočių (organizacinių vienetų) lygmens ženklai-rodyklės braižomos virš pagrindinių ženklų ir atribojimo linijų tarpuose.

- - ekipažas, grandis
- • - skyrius
- • • - būrys
- | - kuopa, baterija, eskadrilė
- || - batalionas, divizionas
- ||| - pulkas
- X - brigada
- X X - divizija.

Pavyzdžiai:

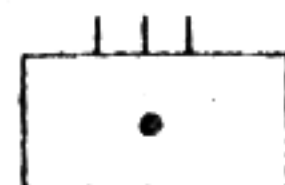
- tankų būrys

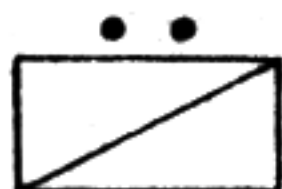
- motošaulių kuopa

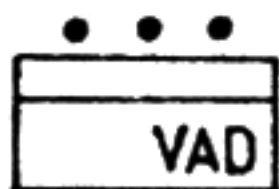
- oro desanto batalionas

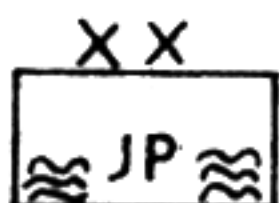
- artilerijos pulkas

- žvalgybos skyrius

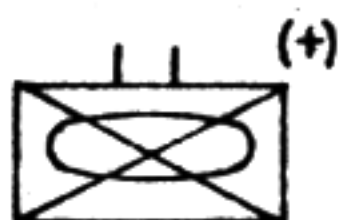

- vadavietės aprūpinimo būrys

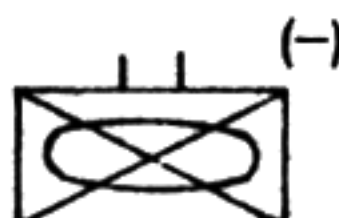

- jūrų pėstininkų divizija

Pagrindiniai organizacinių vienetų ženklai gali būti papildomi ženklais (+) arba (-), kurie reiškia:

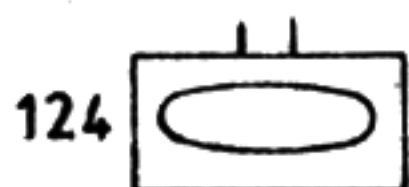
- sustiprintas motošaulių batalionas

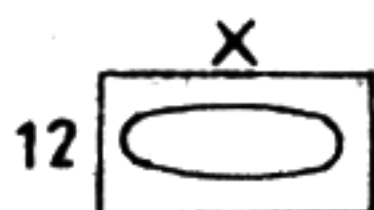
- motošaulių batalionas be vienos kuopos

Taigi ženklas (+) reiškia karinės formuotės sustiprinimą kokiu nors padaliniu (daliniu), o ženklas (-) reiškia, kad karinė formuotė be kokio nors padalinio (dalinio).

Skaičius kairėje organizacinio vieneto sutartinio ženklo pusėje rodo šios formuotės numerį, pvz.:

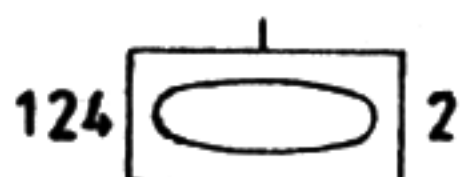

- 124 tankų batalionas

- 12 tankų brigada.

Jeigu nurodomas kuopos numeris, tai bataliono numeris, į kurio sudėtį įeina kuopa, rašomas dešinėje taktinio ženklo pusėje, pvz.:

- 2-oji 124-to tankų bataliono kuopa.

Pareigūnų ženklai

Pareigūnų ženklai sudaromi iš pagrindinio ženklo karys ir papildomų elementų, pvz.:

- - karys
- - kulkosvaidininkas
- - šaulys (trečias skyriuje)
- - ryšininkas
- - snaiperis
- - stebėtojas
- - vairuotojas.

Vadai žymimi papildomu ženklu ir formuotės lygmens ženklu, pvz.:

- - vadas
- - bataliono vadas
- - artilerijos baterijos vadas
- - tankų skyriaus (ekipažo) vadas.

Ginkluotės ir technikos sutartiniai ženklai

Ginkluotės rūšys	Tipas		
	lengvasis (bendras ženklas)	vidutinytis	sunkusis
1	2	3	4
Kulkosvaidis, automatinis šautuvas	↑	↑	↑
Rankinis prieštankinis ginklas	↑	↑	↑
Minosvaidis	↑	↑	↑
Patranka	↑	↑	↑
Prieštankinė patranka	↑	↑	↑
Beatošliaužis pabūklas	↑	↑	↑
Zenitinis pabūklas	↑	↑	↑
Zenitinis kulkosvaidis	↑	↑	↑
Zenitinė valdomoji raketa	↑	↑	↑
Pabūklas (haubica)	↑	↑	↑
Reaktyvinė salvių ugnies sistema	↑	↑	↑
Tankas	□	□	□
Savaeigė zenitinė sistema	□		
Šarvuotis: "trumpas", lengvasis	◊		
"ilgas", sunkusis	◊		

1	2	3	4
Pėstininkų kovos mašina			
Savaeigis minosvaidis			
Savaeigė prieštankinė patranka			
Prieštankinių raketų paleidimo sistema			
Tankų tiltų klotuvas			
Tankų vilkikas			
Vikšrinė žvalgybos kovos mašina			
Ratinė žvalgybos kovos mašina			
Desantinė kovos mašina			

Atribojimo linijų, rajonų ir ruožų ženklai

Atribojimo linijos tarp padalinių, dalinių ir junginių, rajonų ribos ir ruožai žymimi vientisine linija, kurios tarpuose braižomas formuotės lygmens ženklas arba rašomas atitinkamo ruožo sutrumpinta užrašas, pvz.:

—————|————— - atribojimo linija tarp kuopų;

—————||————— - atribojimo linija tarp pulkų;

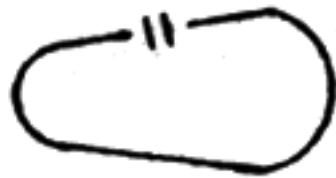
Dešinėje ir kairėje sutartinio atribojimo linijos ženklo pusėje gali būti žymimi dalinių (padalinių) numeriai, pvz.:

123 | 124 - atribojimo linija tarp 123-ojo ir 124-ojo bataliono

Rajonų ribos žymimos ženklais:

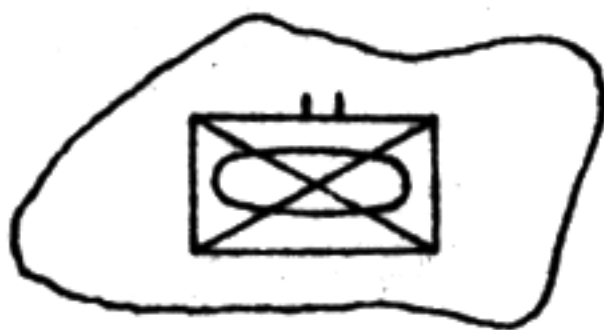

- būrio atramos punktas

- batalionas rajone

Rajono sutartinio ženklo viduje gali būti braižomi formuotą žymintys ženklai. Tuomet rajono riba braižoma vientisine linija, pvz.:

- motošaulių batalionas rajone

Sutartinio ženklo "rajonas" viduje rašomos raidės S (sutelkimo rajonas) arba P (poilsio rajonas).

Planuojami padalinių, dalinių rajonai ir rubežiai (ruožai) žymimi punktyrine linija, pvz.:

- planuojamas kuopos rajonas

- planuojamas inžinerinės kuopos rajonas

- planuojamas rezervo rajonas

Priešakinė ir užnugario gynybos rajono ribos žymimos vientisine linija, kurios tarpuose sutrumpinus rašomos atitinkamos ribos:

- priešakinė gynybos riba

- užnugario gynybos riba

Gali būti vartojami ir kiti sutrumpinimai atitinkamiems ruožams žymėti, pvz.:

————RR———— - reguliavimo ruožas

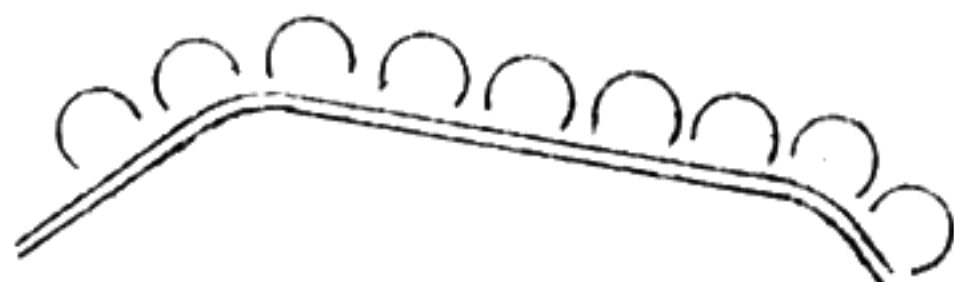
————IR———— - išėties ruožas

————SNR———— - saugaus nuotolio riba

Kaunas SVR———— - sulaikymo veiksmų ruožas su kodiniu pavadinimu "Kaunas"

————Š———— - šviesų gesinimo ruožas

————KAR———— - kovos apsaugos ruožas

- fronto linija (išgaubimu į priešo pusę).

Smulkesnių dalinių ir padalinių fronto liniją patogiau žymėti ženklais:

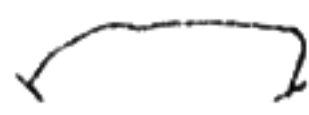

motošaulių,
motopėstininkų
daliniams

tankų
šarvuočių
daliniams

Pozicijų, taikinių, ugnies rūšių ženklai

- pozicija

PASTABA - būtina kopijuoti vietovės reljefą

- atsarginė pozicija

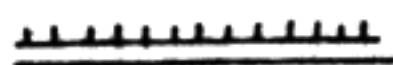

-5 sunkieji minosvaidžiai pozicijoje

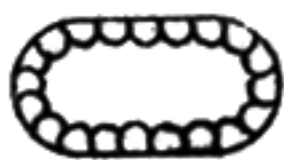

- 3-ios kuopos 2-asis motošaulių būrys pozicijoje

Atkarpa, žyminti poziciją, turi atitikti formuotės išsidėstymą vietovėje.

- tranšėja

- pasipriešinimo židiny

- nejudantis sargybos postas

- sargyba

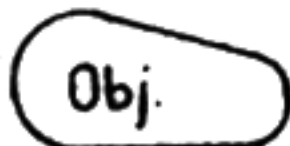
- požeminis įtvirtinimas

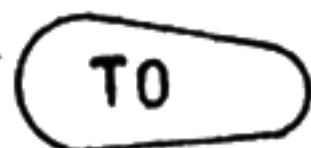
- blindazas

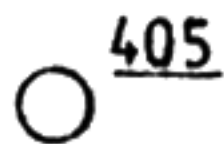
- slėptuvė

- atakos objektas

- tarpinis atakos objektas

- orientyras arba taikinys; triženklis skaičius - orientyro arba taikinio numeris; jeigu skaičius pabrauktas - taikinys arba orientyras išaudytas.

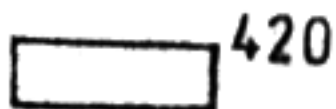
+ 511

- tiksliai išžvalgytas taikiny: 511 - taikinio numeris

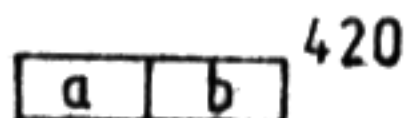

Liūtas

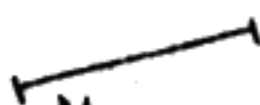
- ugnies pažeidimo rajonas (vadinamas plėšraus žvėries vardu)

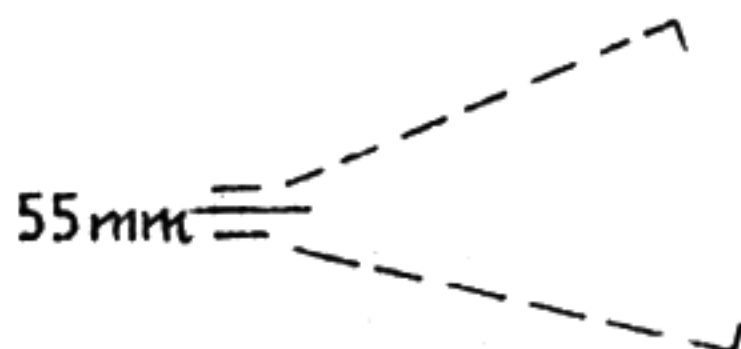
- sutelktos ugnies baras

- susieti ugnies barai; žymimi lotyniškos abėcėlės raidėmis, bet turi vieną triženklį numerį.

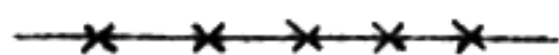

Nemunas - užtvartinė ugnis

- 155 mm pabūklo efektyvumo ruožas (spindulys)

Inžinerinių užtvary ženkla

- vielų užtvara

- pavienė užtvara

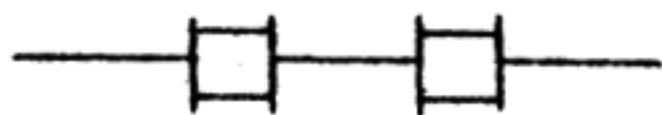
- atviras prieštankinis griovys

- griovys su prieštankinėmis minomis

- užmaskuotas prieštankinis griovys

- prieštankinė užtvara

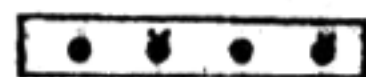
- prieštankinė minų užtvara

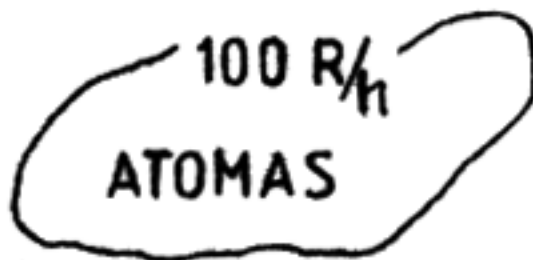
- pėstininkų minų užtvara

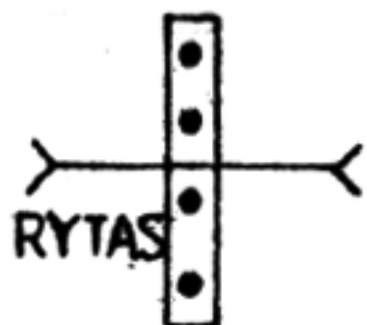
- prieštankinių minų laukas

- mišrus minų laukas

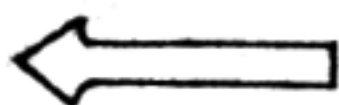

- radioaktyviomis medžiagomis užkrėstas rajonas

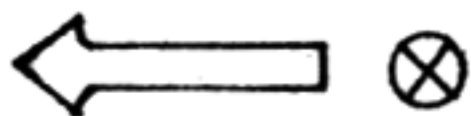

- praėjimas minų lauke ("RYTAS" kodo pavadinimas)

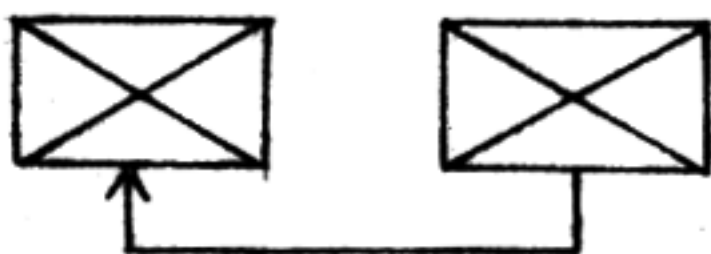
Kovos veiksmų ženklai

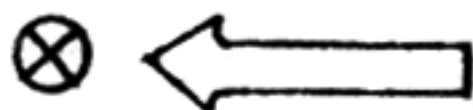
- žygio vora

- išeities punktas (žygyje)

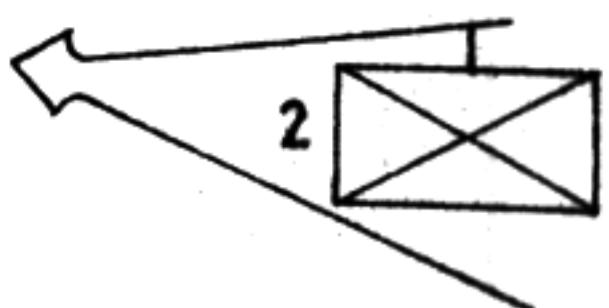
- 113 brigados persidislokavimo į naują vietą pavyzdys

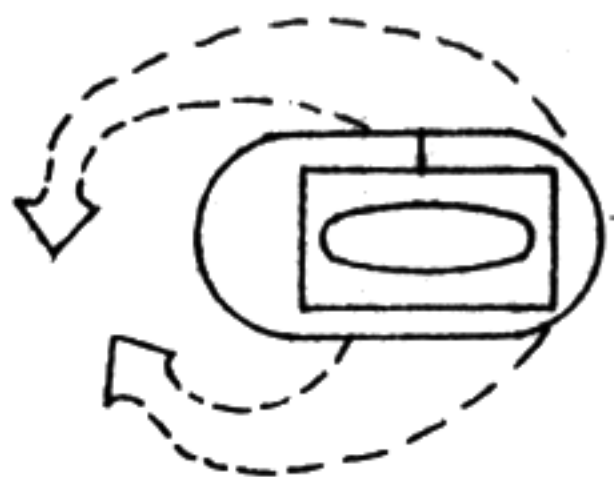
- galutinis žygio punktas

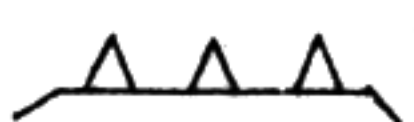
Obj ← - puolimo kryptis, atakos objektas

Obj ← - puolimo ašis

 - puolimo kryptis
(skaityti: 2 pėstininkų kuopa puola rodyk-
le nurodyta kryptimi)

← - žvalgybos kryptis

 - tankų kuopos paruoštos kontratakos

 - gynybos veiksmai

20 1800 10 kT
 2 km
15 Batalionas

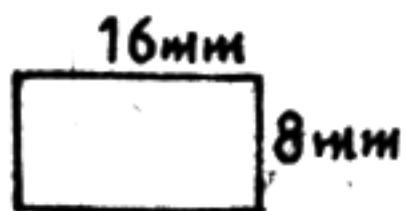
diena 20
laikas 1800
galingumas 10 kT - branduolinis sprogimas
aukštis 2 km
padalinio, teikiančio informaciją, pavadi-
nimas - 15 batalionas

01 0700
 - cheminis sprogimas (užterš-
tumas)
dujų tipas (rūšis)
dujų judėjimo kryptis
priklausomybė

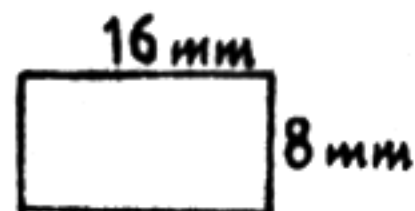
Sutartinių taktikos ženklų dydžiai

Kariuomenės formuočių lygmenys	Sutartinių ženklų dydžiai žemėlapių masteliams:	
	1:200 000, 1:1000 000	1:500 000, 1:100 000
ekipažas, grandis, skyrius	12 x 6 mm	10 x 4 mm
būrys	14 x 7 mm	12 x 5 mm
kuopa	16 x 8 mm	14 x 7 mm
batalionas	18 x 9 mm	16 x 8 mm
pulkas	20 x 10 mm	18 x 9 mm
brigada	22 x 11 mm	20 x 10 mm
divizija	24 x 12 mm	
korpusas	26 x 13 mm	
armija	28 x 14 mm	
armijos grupė	36 x 18 mm	

Pvz.:

kuopa

kuopos vadavietė (štabas)

Šriftų dydžiai

Dokumentuose, žemėlapiuose paprastai naudojami trys šriftų dydžiai:

Nr.1 - užrašo apiforminimui: raidžių dydis atitinka 1,5-2% dokumento, žemėlapių dydžio vertikalčiai (pagal meridianą).

Nr.2 - žodžiai TVIRTINU, SUDERINTA - 1/2 raidžių dydžio šrifto Nr.1.

Nr.3 - kiti tekstai - 1/3 nuo šrifto Nr.1.

Lentelėms: raidžių aukštis 3-5 mm arba pagal lentelės dydį.

Detaliau apie vado darbą su žemėlapiu, taisykles apiforminant jį kaip kovinį dokumentą, metodiką dirbant štabuose ir padaliniuose turėtų būti kalbama rengiamuose štabų tarnybos nuostatuose.

Tik nuolat dirbant su žemėlapiu ir kitais grafiniais dokumentais atsiras patyrimas. Šiam svarbiam štabų ir vadų rengimo klausimui turi būti skiriamas ypatingas dėmesys.

TURINYS

1. ĮVADAS	3
2. PAGRINDINIAI REIKALAVIMAI RUOŠIANTIS DIRBTI SU ŽEMĖLAPIU	4
3. DARBAS RUOŠIANT ŽEMĖLAPIĮ	6
4. PAGRINDINĖS DARBO SU ŽEMĖLAPIU TAISYKLĖS	9
5. PAGRINDINIAI SUTARTINIAI ŽENKLAI	12
Kariuomenės rūšių ženklai	14
Kariuomenės tipų ženklai	15
Kariuomenės formuočių lygmenų ženklai-rodyklės	19
Pareigūnų ženklai	21
Ginkluotės ir technikos sutartiniai ženklai	22
Atribojimo linijų, rajonų ir ruošų ženklai	23
Pozicijų, taikinių, ugnies rūšių ženklai	25
Inžinerinių užtvarų ženklai	27
Kovos veiksmų ženklai	28

623.64

An 38